

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Varia discutiuntur circa amorem proximi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

etiam Sectio tertia Disputationis præcedentis, in cuius fine hæc obiter sunt proposita.

SECTIO TERTIA.

Varia discutiuntur circa amorem proximi.

I.
Variis modis
diligere potest
proximus.

NOTANDUM, proximum variis modis diligere posse: primò secundum bonitatem naturalem & intrinsecam, quam nimirum habet sibi à naturâ insitam: hoc modo autem amari potest, & actu naturali, si reguletur ab actu intellectus naturali bonitatem illam proponente, vel amore etiam supernaturali, si ab actu supernaturali intellectus eandem bonitatem representante reguletur.

II.
Amari potest
& ob bonitatem
intrinsecam natu-
ralem & super-
natu-
ralem.

Secundò amari potest proximus ob perfectionem supernaturalem intrinsecam, hac ratione verò diligere similiter potest & supernaturali amore, objecto illi proportionato, & naturali; sicut enim, ut supra, Disp. 13. Sect. 2. & 3. ostendi, objecta supernaturalia cognosci possunt actu naturali, demones enim Trinitatem, & alia quædam mysteria supernaturalia, quæ dum erant in statu gratiæ, & elevatione supernaturali cognoscebant actibus supernaturalibus, etiamnum cognoscunt, quamvis modò nullum habeant auxilium supernaturale. Sicut autem objecta supernaturalia cognosci possunt actu naturali, ita & amari: Unde si quis in purâ naturâ constitutus audiret aliquem de gratiâ & visione beatificâ differentem, earumque naturam & præstantiam declarantem, posset eas amare, quamvis nullius actus supernaturalis sit capax.

III.
Amari potest
proximus ob bonitatem
in-
creatam
Dei.

Tertio amari potest proximus ob bonitatem increatam Dei, hæc enim est sufficiens ratio eum amandi, nullâ consideratâ bonitate illius intrinsecâ; imò quantumvis malus sit, hoc modo diligere potest: & hic est perfectissimus actus Charitatis respectu proximi, bonique juxta ac mali hac ratione purè propter Deum amantur, utpote cujus bonitas est sola causa cur diligantur, non quòd hæc Dei bonitas eos reddat bonos, cum sit ipsis planè extrinseca, sicut nec bonitas finis, mediis extrinseca, quidquam bonitatis in ea refundit, propter quem nihilominus amantur; etsi paritas in omnibus non teneat, cum proximus non sit medium ad consequendum Deum. Hoc non inficè declarari potest exemplo, quo ad hoc ipsum utuntur aliqui, dignitas quippe & excellentia Christi est sufficiens ratio cur ejus imaginem cultum & reverentiam exhibeamus.

IV.
Sapè ama-
tur
proximus
ut est
res quædam
Dei.

Quarto amatur sæpenumero proximus quatenus est res quædam Dei, bonumque illius extrinsecum, & ad eum multis nominibus pertinens, ad cujus proinde gloriam quicquid in homine est, sive naturale, sive supernaturale cedit, atque hoc pacto ad Dei honorem promovendum, summamque illius perfectionem & excellentiam manifestandam conferunt. Amari ulterius potest proximus, quia à Deo amatur, non spectando an bonus sit is, qui sic à Deo diligitur, an malus, Deus enim vult omnes homines salvos fieri, hoc enim proprium est amicitie, ut quicquid aliquis ab amico amari cernit, id etiam ipse in amici gratiam amet, ut in hoc cum amico concordet.

Prima Conclusio: Tertius modus amandi proximum est virtus verè Theologica: hanc conclusionem existimo à nullo Theologorum negatum iri, bonitas enim Dei hic tanquam objectum formale, & ratio movens ad dilectionem proximi ingreditur, & actum amoris hujus propriè terminat. Sicut ergo actus Fidei, quo articulum aliquem Fidei credo propter auctoritatem divinam est actus Fidei Theologicæ, eo quòd terminetur intrinsecè ad auctoritatem & veracitatem divinam, idem hic dici debet de hoc actu Charitatis, qui proinde ab eodem habitu Charitatis, quo diligimus Deum, elici potest.

Secunda conclusio: Quarto etiam modo amatur proximus vero actu Charitatis Theologicæ: ratio est, sola etenim causa amandi proximum in hoc casu est, quia est bonum divinum, seu res Dei, unde ratio motiva hujus amoris proximi est Deus, qui magis etiam hoc actu amatur, quàm proximus, nam propter quod unumquodque tale, & illud magis. Deinde, ut dictum est, proximus conferre aliquo modo potest ad gloriam Dei promovendam, unde dum quis eum hoc modo amat, Deo amat, magisque Dei gloriam, quàm proximum diligit, solum namque illum diligit quia aptus est ad Dei bonitatem & excellentiam manifestandam.

Circa illud verò quod ibidem addebatur, posse scilicet amari proximum quia à Deo amatur, duobus modis potest intelligi, primò remòtè, ita scilicet ut amor, quo Deus amat homines, moveat nos extrinsecè & consecutivè ad eosdem amandos, ita tamen ut neque hic amor Dei, nec ullum aliud ejus attributum hunc nostrum amorem proximi ingrediatur, tunc autem non videtur hic actus esse Charitatis Theologicæ. Secundò amare possumus proximum ob amorem, quo illum amat Deus, ita ut hic Dei in illum amor nostrum erga proximum amorem intrinsecè ingrediatur, eumque immediatè terminet, quod si fiat, amor hic noster erit Charitas theologia, & ab habitu Charitatis Theologicæ elici potest.

Sed contra ea quæ diximus, eodem scilicet actu amari Deum & proximum, & eundem habitum Charitatis Theologicæ posse amoris tam Dei, quàm proximi esse principium. Objicitur primò: nova difficultas novum requirit habitum, vel adequatum, vel saltem partialem, ergo falsum est quod hæcenus asseruimus, per eundem scilicet indivisibilem habitum Charitatis produci actus amoris Dei & proximi, experientia enim constat, eos etiam, qui sunt in Charitate, & Deum amant, magnam frequenter sentire difficultatem in diligendo proximo, à quo nimirum gravem interdum experti sunt injuriam, ergo hic amoris actus elici debet, vel per diversum habitum, vel saltem per diversam partem heterogeneam ejusdem. Respondetur, hoc tantum probare debere dari diversas partes heterogeneas in habitibus acquisitis, hi enim soli facilitant, non verò in habitibus infusis, hi siquidem non dant facile posse, sed simpliciter. Quamvis, ut supra diximus, hoc ne quidem in habitibus acquisitis arguat novas & distinctas partes, sed victoria difficultatis refundi potest in diversis apprehensiones prævias.

Objicies secundò: Ponamus duos, quorum alter se in amando Deum in se frequenter exerceat, alter in amando proximum propter Deum, hic in hæc actibus eliciendis facilitatem acquirat ille

V.
Actus qui
amatur pro-
ximus ut
propter increa-
tam bonita-
tem Dei est
Charitas
Theologica.VI.
Quando a-
matur pro-
ximus ut
res Dei, est
actus Cha-
ritatis Theo-
logica.VII.
Amor Dei
dubius mo-
di movetur
nos potest
ad aman-
dum proxi-
mum.VIII.
Qua ratio-
nem
ob novam
difficultatem
requiritur
novus ha-
bitus.Homines
difficiliter
interdum
amant pro-
ximum.Soli habitus
acquisiti fa-
cilitant.IX.
Unde unus
majorem
habet fa-
cilitatem in

SECTIO QUARTA.

Varia inquiruntur circa dilectionem Dei.

amando Deum in se, alius in amando proximum propter Deum.

ille in aliis, ergo singuli diversum habitum comparabunt diversæ hujus facilitatis principium. Ad hoc eodem modo respondetur, diversitatem facilitatis in his actibus exercendis, non ab habitibus infusis procedere, sed ab acquisitis, qui usu & exercitatione paulatim comparantur, vel integri, & adæquatè inter se distincti, vel saltem extensione quadam ad diversas partes heterogeneas diversis actibus respondententes.

X. Quamvis habitus infusus Charitatis sit unus, actus tamen sunt speciei distincti.

Quæres, licet habitus infusus respectu horum actuum sit unus & idem, utrum saltem actus sint specie distincti? Respondetur esse: nam ut sæpius dictum est, ut actus multiplicentur speciei, sufficit diversitas ex parte objecti materialis; hoc enim habent actus intentionales, ut in ipsis reliceant objecta, & consequenter quæ diversitas apparet in objectis, eadem cernitur in actibus, sicque hi ex specificâ distinctione objectorum similiter distinguuntur specie. Quando ergo Sanctus Thomas dicere videtur actus infusos Charitatis Theologicæ esse ejusdem speciei, intelligendus est quoad objectum formale, ex hoc nimirum diversitatem specificam vult his actibus non provenire; hinc tamen non sequitur id non posse procedere aliunde.

XI. Amare proximum inter ob bonitatem illius intrinsecam non est actus Charitatis Theologicæ.

Tertia conclusio: Amare proximum primò & secundo modo, supra numero primò explicato, quamvis sit actus Charitatis & amicitie erga proximum, non tamen est Charitas Theologica: ita Lessius de Just. cap. 36. num 23. Vasquez tomo I. in 3. partem, Disp. 58. cap. 2. Turrianus 2. 2. Disput. 73. dub. 2. Ratio est; hic enim amor tendit in proximum merè ob bonitatem ei intrinsecam, sive naturalem sive supernaturalem, & præcisè quia per hæc ei bene est, illic sistendo: cum ergo, ut rectè Lessius citatus, objectum adæquatam hujus amoris sit bonum creatum, non potest esse actus Charitatis Theologicæ, sed virtutis moralis, seu benevolentie erga proximum:

XII. Ex S. Thoma estenditur hunc amorem non esse Theologicum.

Hæc etiam est clara mens Divi Thomæ 2. 2. quæst. 103. ubi ait: Quemadmodum Sancti ob propriam excellentiam non coluntur latrâ, sed alio & inferiore cultu, ita proximum dum ob creatas, sibi quæ proprias & intrinsecas perfectiones amat, non amat actu Charitatis Theologicæ, sed per aliam virtutem ab hæc distinctam, eique inferiorem: hæc Sanctus Doctor.

XIII. Conceptus essentialis amicitie non requirit ut amor sit mutuus.

Dixi supra actum, quo amo proximum ob bonitatem ei intrinsecam, seu quo volo ipsi has perfectiones tum naturales, tum supernaturales, esse amorem amicitie respectu illius, quod intelligendum est quantum ad conceptum essentialis amicitie, qui in eo situs est, ut velit quis alicui bonum quia ei bonum est, quamvis alter eum non redamet; ad voram namque amicitiam non requiritur ut amor sit mutuus: & hoc pacto etiam inimicos diligere possumus amore amicitie, quamvis ipsi amorem vicissim non rependant, imo nos oderint, & mala reddant pro bonis. Hinc ergo constat Deum & proximum, quamvis diversis actibus frequenter amentur, posse nihilominus amari eodem, idque Charitate Theologica. Deus tamen actu amoris Theologici amari potest sine proximo, proximus sine Deo non potest.

Deus & proximus eodem actu Charitatis amari possunt.

I. Omnia ad Deum tanquam ad finem Cui sunt per affectum amoris referenda.

DIXIMUS supra Deum esse ultimum finem Cui, ad quem scilicet reliqua omnia vel formaliter vel virtualiter referuntur: erga ipsum proinde quisque ita voluntate ferri debet, ut quicquid amat, in ordine ad ipsum amet, sequere & alia universa ad eum sincero affectu positivè dirigat. Hinc à fortiori sequitur negativum illud quod in amore Dei includitur, nihil scilicet non solum supra Deum, sed nec æquè diligere debere; Deus siquidem, uti est, ita amari debet ut summum bonum, & usquequaque infinitum, cui proinde appreciativè & in æstimatione æquari nihil debet, multo minùs præferri, sed amari ipsum oportet super omnia.

II. Amare Deum super omnia non consistit in actu intentionis.

Ad hæc tamen meliùs intelligenda, inquirendum quid sit amare Deum super omnia. Inprimis certum videtur hoc non consistere in intentione actus, ita scilicet ut vel Deum summâ actus intentione diligamus qua possumus, vel etiam ut nullam aliam rem æquè intensè diligamus ac Deum. Non primum, tunc enim sequeretur eum, qui minora habet auxilia, diligendo Deum ut unum amare Deum super omnia, & eum, qui majora habet auxilia, diligendo Deum ut decem, cum nihilominus non amare super omnia, si eum intensius diligere possit, quod nullo modo debet admitti. Nec etiam subsistit secundum; quamvis enim quis intensiore rem aliquam actu amet quàm Deum, si tamen eam Deo non præferat, sed ubi res postulat paratus sit eam pro Deo relinquere, negari non potest hunc vero actu amoris super omnia Deum diligere.

Varia generâ intentionis actus Charitatis.

III. Amor Dei super omnia in ipso modo tendendi actus consistit.

Dicendum itaque, amare Deum super omnia, in ipso modo tendendi actus consistere, ita nimirum ut tali in eum affectu quis feratur, ut Deum aliis omnibus præferat; unde & mallet res omnes perdere, quàm Deum, estque amor quem Theologi vocant appreciativum. Hic verò amor, ut rectè observat Vasquez 1. 2. Disp. 194. n. 14. & 19. quamvis comparationem aliquam Dei cum rebus omnibus importet, non tamen actualem seu formalem, sed solum virtualem. Non ergo est necessarium ut quis Deum rebus omnibus sigillatim præferat, neque etiam ut expressè id præstet rebus confusè conceptis, sed sufficit ut velit Deo in omnibus placere, & quicquid eum graviter offendet vitare, unde hoc actu persistente nullum potest peccatum mortale admittere, ostenditque se Deum pluris facere, cumque antepone rebus aliis omnibus, quantumcumque vel voluptatem vel utilitatem afferant.

Qua comparatio Dei cum rebus creatis ad hunc actum amoris requiritur.

IV. Quid præcipiatur illi verbis, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex totâ animâ tuâ, & ex totâ fortitudine tuâ: quamvis enim nonnulli per singula verba singulas præcipi velint circumstantias, & per Cor intelligi voluntatem, quæ ut Cor vitæ, ita operationum liberarum est principium, per Animam, appetitum inferiorem, per Fortitudinem autem vim executivam, seu virtutem exterius operativam, sicque præcipi nobis his verbis asserunt, ut tam quoad animam quàm corpus, potentias interiores & exteriores, adeoque